

SIVISTYSPALVELUT (palvelualue, sitovuustaso)

Sitovuus: valtuusto, brutto

Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja Antti Jokikokko

Toiminta-ajatus

Sivistyspalvelut tuottaa kunnan kasvatus, opetus sekä vapaa-ajanpalvelut ja se sisältää seuraavat tulosalueet; *opetuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut, kansalaisopisto, kirjasto, liikuntapalvelut sekä nuoriso- ja kulttuuripalvelut.*

Sivistyspalvelujen tehtävänä on tukea lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista. Sivistyspalvelut tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuden itsensä kehittämiseen ja virikkeelliseen vapaa-aikaan.

Arvio toiminnallisista muutoksista ja riskeistä

Vuoden 2023 talousarviossa sivistyspalveluiden keskeisiksi muutoksiksi arvioitiin seuraavat:

- lasten ja nuorten määrä,
- lasten ja nuorten tuen tarve,
- tilapäistä suojaa hakevat ukrainalaiset,
- vapaa-aikapalvelujen muuttuva toimintakenttä,
- hyvinvointialueen toiminnan käynnistyminen,
- sisäilmaongelmien ratkaiseminen.

Syntyvyys on ollut Siilinjärvellä laskeva vuodesta 2014 lähtien (v. 2013 syntyi 269 lasta, v. 2016 syntyi 222 lasta, v. 2020 syntyi 164 ja v. 2022 syntyi 174 lasta). Muuttoliike on kuitenkin osittain kompensoinut syntyvyyden laskua. Kesäkuun 2023 loppuun mennessä Siilinjärvellä on syntynyt 75 lasta, joten syntyvyyden alhaisuudesta näyttää muodostuvan pysyvämpi ilmiö. Toistaiseksi lasten määrän vähentyminen on näkynyt ennen kaikkea varhaiskasvatuksessa. Lasten määrän vähentyessä varhaiskasvatuksen asiakaspaikkojen määrää on vähennetty ja tullaan jatkossakin vähentämään palvelutarvetta vastaavasti. Vuoden 2023 aikana on valmisteltu päiväkotitoiminnan lopettamista Kunnanpaikan tilojen osalta 1.8.2024 alkaen. Kunnanpaikan päiväkotitoiminnan lopettamisesta tehdään päätös talousarviovalmistelun 2024 yhteydessä.

Varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja nuorisotyössä on selkeästi havaittavissa se, että tuen tarpeisten lasten ja nuorten määrä on kasvanut. Siilinjärven kunta on saanut Opetus- ja kulttuuriministeriöltä valtionavustusta tehostetun ja erityisen tuen järjestämiseen varhaiskasvatuksessa vuosina 2022–23. Vuoden 2023 aikana hanketta on toteutettu suunnitellusti ja esimerkiksi perheiden kanssa työskentelevistä varhaiskasvatuksen sosionomeista on saatu erinomaisia kokemuksia. Perusopetuksen osalta vuoden 2023 talousarvio sisältää määrärahan erityisopetuksen ja oppilaanohjauksen vahvistamiseen 1.8.2023 alkaen. Kevätlukukauden 2023 aikana on perustettu uudet toimet/virat sekä rekrytoitu henkilöt uusiin työtehtäviin. Nuorisotyön talousarvio sisältää kuntarahoitusosuuden Wörtti-hankeeseen. Tämä hanke ei ole kuitenkaan saanut vielä positiivista rahoituspäätöstä ja hanke ei ole näin ollen käynnistynyt. Uusi hankehakemus on vireillä. Tällä hankkeella on tarkoitus tukea toisen asteen opiskelijoiden kiinnittymistä opintoihin.

Ukrainan kriisin seurauksena Siilinjärvellä on saapunut paljon tilapäistä suojaa hakevia ukrainalaisia. Osa tulijoista on lapsia ja nuoria. Kevätlukukauden 2023 ajan perusopetuksessa on ollut kaksi maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavaa ryhmää. Lisäksi ukrainalaisia lapsia on ollut varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen piirissä. Kansalaisopisto on järjestänyt ukrainalaisille aikuisille suomen kielen opetusta. Talousarviossa on varauduttu ukrainalaisten lasten opettamiseen vain kevätlukukauden 2023 ajan. Tällä hetkellä näyttää kuitenkin

todennäköiseltä, että heitä on perusopetuksen piirissä myös syyslukukaudella 2023. Tämä aiheuttaa paineita talousarvion pysymisen suhteen.

Liikunta- ja hyvinvointineuvonnan kehittämiseksi on nähty selkeä tarve jo useiden vuosien ajan. Liikuntapalveluiden talousarviossa on varauduttu liikunta- ja hyvinvointineuvonnan vahvistamiseen työhön suunnattavalla henkilöresurssilla. Liikuntaneuvonta on käynnistynyt uuden työntekijän toimesta kevään 2023 aikana.

Nuorisopalveluiden toimesta on organisoitu toimintaa uuteen sisäkeittihalliin. Ko. toiminta on osoittautunut erittäin tarpeelliseksi ja suosituksi. Koulunuorisotyö on aloitettu hankerahoituksen turvin.

Avustusten jakamisesta vuodesta 2023 alkaen päättää hyvinvointijaos, vaikka avustusmäärärahat ovat pääsääntöisesti liikunnan ja nuoriso- ja kulttuuripalveluiden tulosalueiden talousarviossa. Hyvinvointijaos on jakanut kevään 2023 aikana yhdistysten avustukset. Avustusten tarve on ollut suurta ja hyvinvointijaos on jakanut talousarviossa varattua enemmän avustusmäärärahaa, mikä aiheuttaa ylitystä nuoriso- ja kulttuuripalveluihin ja liikuntapalveluihin.

Sivistyspalveluissa hyvinvointialueen toiminnan aloituksella on merkitystä ennen kaikkea oppilashuollon yksilökohtaisiin palveluihin, kun esimerkiksi koulukuraattorit, -terveydenhoitajat ja -psykologit ovat siirtyneet hyvinvointialueen työntekijöiksi. Hyvinvointialueen toiminta on käynnistynyt suunnitellusti. Merkittävimmät haasteet ovat liittyneet psykologien rekrytointiin. Hyvinvointialue ei ole pystynyt rekrytoimaan riittävää määrää koulupsykologeja, mikä on näkynyt osalla kouluista psykologipalveluiden puuttumisena.

Vuoden 2023 talousarviossa tunnistettiin seuraavat riskit:

- sisäilmaongelmat,
- varhaiskasvatuspalveluiden tarpeeseen ja lainsäädännöllisiin muutoksiin liittyvät riskit,
- lasten ja nuorten tuen tarpeen lisääntyminen,
- pätevän henkilöstön saatavuus.

Talousarviossa tunnistetuille riskeille on asetettu myös hallintotoimenpiteitä. Esimerkiksi tuen tarpeen lisääntymiseen vastaan talousarvion sisältämällä uusilla resursseilla.

Sisäilmaongelmien osalta keskeisessä roolissa on sisäilmakorjaukset, rakennushankkeet ja sisäilmaongelmien ennakoiva selvittäminen. Vuoden 2023 aikana sisäilmaongelmien osalta on tehty seuraavia toimenpiteitä:

- Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun rakentamishankkeet etenivät talven ja kevään 2023 aikana kilpailutukseen ja urakoitsijan valintaan.
- Siilinkosken päiväkodin rakennustyöt ovat käynnistyneet ja uusi päiväkotitoiminta valmistuu kesällä 2024.
- Pöljän koulussa ja päiväkodissa on tehty rakennetutkimuksia, joiden perusteella on tehty korjaustoimenpiteitä kesän aikana.
- Suininlahden koulun käyttöön rakentui väistötilaa kesän 2023 aikana.

Riskeistä osin on realisoitunut kelpoisen henkilöstön saatavuus. Tämä koskee ennen kaikkea varhaiskasvatuksen opettajia ja erityisopettajia sekä perusopetuksen erityisopettajia. Näihin tehtäviin on jouduttu määräaikaaisesti rekrytoimaan henkilöstöä, jolla ei ole lainsäädännön mukaista kelpoisuutta tehtäviin.

Varhaiskasvatuksessa on myös realisoitunut asiakasmaksuihin liittyvä riski. Lakimuutoksella alennettiin varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja 1.3.2023 alkaen. Asiakasmaksujen alenemista ei ole huomioitu talousarviossa, koska lakimuutos on säädetty vasta talousarviolaadinnan jälkeen. Tämän johdosta varhaiskasvatuksen tuotot alittavat talousarvion. Asiakasmaksujen alenemiselle on myös vaikutusta palvelusetelin hintaan, palvelusetelikustannukset ylittävät talousarvion.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2023

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
<i>Valtuustokauden tavoite 2022 - 2025</i>	<i>Tavoite ja -taso</i>	<i>Vastuutaho</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
KETTERÄ KEHITTÄJÄ			
1.1 Palveluverkko vastaa kuntalaisten tarpeita laadullisesti, alueellisesti ja määrällisesti	<p>Palveluverkon ajantasaisuuden seuranta ja vastaavuus tulevaisuuden tarpeisiin</p> <p>Asiakkaiden arviointikyselyissä keskiarvo vähintään 3, jos käytössä on 4 portainen asteikko. Vastaava taso, mikäli käytössä jokin muu asteikko.</p>	Opetus- ja varhaiskasvatus palvelut, kansalaisopisto	<p>Alkuvuoden aikana on tutkittu mahdollisuutta luopua Kunnonpaikan tiloissa olevasta päiväkotiyksiköstä 1.8.2024 alkaen.</p> <p>Perusopetuksen arviointikyselyn tulokset: - huoltajat 3,2 - oppilaat 3,1 - henkilökunta 3,0</p> <p>Varhaiskasvatuksen arviointikyselyn tulokset: - huoltajat 3,7 - henkilökunta 3,5</p> <p>(kyselyissä 4-portainen asteikko).</p> <p>Kansalaisopiston kurssipalaute lv. 2022–2023 oli ka. 4,25 asteikolla 1–5. Tavoitetaso 4,5.</p>
1.2 Ajasta ja paikasta riippumattomat palvelut ovat kuntalaisten käytössä	Kehitetään vapaa-aikapalveluiden sähköisiä tilavarauksia, verkkomaksamista, avustusjärjestelmää	Vapaa-aikapalvelut	Verkkomaksaminen otetaan kirjastotoimessa käyttöön syksyn aikana ja on osin käytössä vapaa-aikatoimessa.
1.4 Yhdistysten toimintaedellytysten ja	Yhteistyön kehittäminen ja	Vapaa-aikapalvelut	2023 avustushaku ei toteutunut sähköisesti; digit. tilaus ja

VALTUUSTON SITOVA TAVOITTEET			
Valtuustokauden tavoite 2022 - 2025	Tavoite ja -taso	Vastuutaho	TOTEUTUMINEN
kuntayhteistyön vahvistaminen	olemassa olevan toiminnan arviointi		verkkomaksu osittain käytössä ja järjestöjen kanssa yhteistyötä kehitetään mm. tätä kautta
1.5 Kokeileva organisaatiokulttuuri ja uudet kokeilut	Oppilashuollon ja tuen kehittäminen Lukiokoulutuksen vetovoimaisuus Osallistavan budjetoinnin pilotoinnit Kirjastotoimen palvelutarjonnan kokeilut Kansalaisopiston uudet toimintatavat	Opetus- ja varhaiskasvatus palvelut, kirjasto, kansalaisopisto	Osallistavaa budjetointi kokeiltu pienesti HVAN kanssa vanhus- ja vammaispalveluissa. Verkkomaksaminen laajennettu muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta koskemaan kaikkia kansalaisopiston kursseja. Kansalaisopisto siirtyy kokonaan sähköisiin päiväkirjoihin ja sopimuksien allekirjoituksissa Visma Sign käyttöön.
HYVINVOIVA ARKI			
2.1 Virikkeellisen asuin- ja toimintaympäristön kehittäminen	Tarvetta vastaava liikuntapaikkaverkosto ja lähiliikuntapaikkojen kehittäminen Monipuoliset ja kuntalaisten tarpeita vastaavat kirjastopalvelut Koulunuorisotyön ja oppilaitosyhteistyön kehittäminen	Vapaa-aikapalvelut	Simpan ulkokuntoilukatos rakenteilla. Pääkirjastossa pyritty edelleen tehostamaan automaattien käyttöä neuvonnalla ja ohjauksella.
2.1 Lasten ja nuorten terveen kasvun ja hyvän oppimisen mahdollistaminen	Lasten/nuorten kasvaneeseen tuen tarpeeseen vastaaminen Nykyisen oppimiskäsityksen mukaiset oppimisympäristöt kaikissa kouluissa ja varhaiskasvatuksessa	Opetuspalvelut, varhaiskasvatus palvelut	Perusopetukseen perustettu uusia erityisopettajan virkoja 1.8.2023 lähtien. Varhaiskasvatuksessa tuen hanke. Kouluissa on uusittu vanhenevaa kalustoa talousarviomäärärahojen puitteissa.

VALTUUSTON SITOVA TAVOITTEET			
Valtuustokauden tavoite 2022 - 2025	Tavoite ja -taso	Vastuutaho	TOTEUTUMINEN
<p>2.2 Yhteisöllisyyden vahvistaminen ja yksinäisyyden ehkäiseminen (kuntalaiset & kunnan työntekijät)</p> <p>Lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen</p>	<p>Vahvistetaan yhteisöllisyyttä kokonaisvaltaisesti ryhmätasolta kaikkien kuntalaisten tasolle</p> <p>Uusien toimintatapojen pilotointi tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa.</p>	Opetuspalvelut, vapaa-aikapalvelut	Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamisessa on hyödynnetty mm. Hyvänmielen taitomerkkiä sekä oppilashuollon hankkeita.
<p>2.3 Kunnan palveluiden tuottaminen sisäilmaltaan terveellisissä ja turvallisissa tiloissa</p>	<p>Kaikki yksiköt toimivat sisäilmaltaan turvallisissa toimitiloissa viimeistään vuonna 2027.</p>	Opetus- ja varhaiskasvatus palvelut, kansalaisopisto, kirjasto	<p>Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun hankkeiden kilpailutus toteutettu alkuvuonna 2023.</p> <p>Siilinkosken päiväkodin rakentaminen aloitettu.</p> <p>Pöljän koulussa ja päiväkodissa sisäilmakorjauksia.</p> <p>Suininlahden koululle väliaikaisia tiloja.</p> <p>Kansalaisopistolle ei ole korvaavia tiloja Taitolalle (pääkirjasto) eikä Päivärinteen koulun salille v. 2023. Kts. Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun rakennushankkeet.</p>
<p>2.3 Koulukiusaamiseen puuttumisen tehostaminen ja kiusaamisen ennaltaehkäisy</p>	<p>Uusien menetelmien käyttöönotto ja vakiintuneiden menetelmien vaikuttavuuden seuranta.</p>	Opetuspalvelut	<p>Koulukiusaamista seurataan mm. perusopetuksen arviointikyselyssä huoltajille ja oppilaille. Keväällä -23 järjestetyn kyselyn perusteella kiusaamisen yleisyys on aikaisempien vuosien tasolla, samoin siihen puuttuminen.</p>
<p>2.4 Yksilön ja perheiden voimavarojen tukeminen, hyvinvointia uhkaavien riskitekijöiden</p>	<p>Varmistetaan oppivelvollisuuden täysimääräinen toteutuminen.</p>	Opetuspalvelut Liikuntapalvelut	<p>Kolme oppilasta ei saanut perusopetuksen päättötodistusta keväällä 2023.</p>

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Valtuustokauden tavoite 2022 - 2025	Tavoite ja -taso	Vastuutaho	TOTEUTUMINEN
minimointi ja oikea-aikainen tukeminen	Vahvistetaan liikunta- ja hyvinvointineuvontaa		Liikunta- ja hyvinvointineuvoja aloittanut 5/2023
2.4 Ennalta ehkäisevän päihdetyön vahvistaminen	Ehkäisevän päihdetyön näkyvyys, henkilöstön koulutukset, yhteistyö rakenne hyvinvointialueen kanssa	Ehkäisevä päihdetyö yhteistyössä kunnan palvelualueiden kanssa	EPT yhteistyö mm. MAD ja yläkoulujen sekä ammattilaisten ja HVA alueen kanssa. Ostokokeet toteutettu.
2.5 Kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspinnat tunnistetaan ja sovitaan tehtävistä	Toimivat käytänteet opiskeluhollossa muuttuneessa toimintaympäristössä	Opetuspalvelut, varhaiskasvatus palvelut	Maakunnallinen opiskeluhoitotyöryhmä on nimetty. Haasteena henkilöstön rekrytointivaikkeudet HVA:lla.

Tavoitteiden riskiarviot

Pätevän henkilöstön saatavuus on haaste tietyssä tehtävissä. Mikäli ei saada rekrytoitua kelpoista henkilöstöä, voi tällä olla vaikutusta palvelun laatuun.

TOTEUTUMINEN:

Varhaiskasvatuksen osalta kaikkiin tehtäviin ei ole saatu rekrytoitua pätevää henkilöstöä. Samoin erityisopetuksessa kaikkiin tehtäviin ei ole saatu rekrytoitua pätevää henkilöstöä.

Palvelualueen useissa toimitiloissa on sisäilmaongelmia. Näistä tiloista toiminta on siirretty pääsääntöisesti muihin tiloihin. Osassa ongelmallisia tiloja toiminta kuitenkin vielä jatkuu.

TOTEUTUMINEN:

Suininlahden koulun käyttöön valmistui kesän -23 aikana väistötilaa. Lisäksi Pöljän koulussa on tehty sisäilmakorjauksia.

Käytössä olevat resurssit vs. palveluntarve ja niiden yhteensovittaminen.

TOTEUTUMINEN:

Nuorisotoimessa on turvauduttu ns. keikkatyöntekijöihin, jotta nuorisotaloja on pystytty pitämään auki tarvetta vastaavasti. Tämä aiheuttaa ylitystä talousarvioon. Opetuspalveluissa erityisopetuksen resurssia vahvistetaan suunnitellusti lv. 2023-24 alusta lukien.

Talousarviossa arvioitiin, että perusopetuksen oppilasmäärä kääntyy laskuun syksyllä 2023. Ukrainalaisten lasten ja nuorten johdosta on oletettavaa, että oppilasmäärä säilyy ennallaan. Arvioitua suurempi oppilasmäärä tuo haastetta talousarviomäärärahojen näkökulmasta.

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Toimintatuottojen arvioidaan ylittävän talousarvion noin 216 000 eurolla. Ylittyminen johtuu perusopetuksen arvioitua suuremmista hankeavustuksista. Varhaiskasvatuksessa päivähoitomaksuja ei kerry talousarviossa arvioitua määrää. Tämä johtuu siitä, että päivähoitomaksuja on alennettu lakimuutoksella, jota ei pystytty vielä huomioimaan talousarviota tehtäessä.

Toimintamenojen arvioidaan ylittävän talousarvion noin 1,3 milj. eurolla. Ylittyminen johtuu mm. arvioitua suuremmista palkankorotuksista, sijaisten arvioitua suuremmasta tarpeesta sekä hankehenkilöstöstä. Palvelun ostossa ylitystä on tulossa koulukuljetuksiin, hankemenoihin sekä varhaiskasvatuksen palveluseteliin.

Kesäkuu 2023 SIVISTYSPALVELUT

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2022	TA 2023	Estimaatti 2023	ero Estimaatti - TA	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	2 368	2 190	8,1 %	2 862	2 509	2 724	216	4 735
Henkilöstökulut	-16 076	-13 607	18,1 %	-28 393	-29 603	-30 450	-846	-32 152
Palvelujen ostot	-3 531	-3 176	11,2 %	-6 467	-6 272	-6 619	-347	-7 063
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-689	-615	12,1 %	-1 161	-1 465	-1 451	14	-1 378
Avustukset	-597	-573	4,2 %	-1 156	-1 136	-1 154	-18	-1 195
Muut toimintakulut	-2 217	-2 234	-0,7 %	-4 484	-4 337	-4 402	-65	-4 434
TOIMINTAKULUT	-23 111	-20 204	14,4 %	-41 661	-42 813	-44 076	-1 263	-46 222
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-20 744	-18 014	15,2 %	-38 799	-40 304	-41 352	-1 048	-41 487
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	3,5 %	-1	0	0	0	-1
VUOSIKATE	-20 744	-18 014	15,2 %	-38 800	-40 304	-41 352	-1 048	-41 488
Poistot ja arvonalentumiset	-256	-351	-27,2 %	-599	-511	-511	0	-511
Sisäiset tuotot	0	0	-100,0 %	30	46	46	0	0
Sisäiset kulut	-6 519	-5 903	10,4 %	-11 768	-13 028	-13 028	0	-13 039
TILIKAUDEN TULOS	-27 519	-24 268	13,4 %	-51 136	-53 797	-54 845	-1 048	-55 038

Opetuspalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja Antti Jokikokko

Arvio toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutoksista

Sisäilmaongelmien ratkaiseminen ja modernit oppimisympäristöt

Koulujen sisäilmaongelmien ratkaiseminen on yksi osa parantaa palvelun laatua ja lisätä kunnan houkuttelevuutta lapsiperheiden asuinpaikkana.

Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun rakentamishankkeet etenivät talven ja kevään 2023 aikana kilpailutukseen. Urakkatarjoukset eivät mahtuneet valtuuston päättämään raamiin, joten valtuusto joutui korottamaan rakentamisen budjettia. Tekninen lautakunta on valinnut toukokuussa rakennushankkeiden toteuttajaksi YIT:n. Hankesuunnittelua on jatkettu koko kesän ajan. Hankkeet etenevät syksyn 2023 aikana rakennuslupavaiheeseen.

Talven aikana suoritetuissa rakennetutkimuksessa Pöljän koulussa ja päiväkodissa on todettu rakenneaurioita ja riskirakenteita. Kesän 2023 aikana kiinteistössä suoritettiin tiivistyskorjauksia ja vaihdettiin lattian muovimatot hengittävään lattiapinnoitteeseen. Suininlahden koulun käyttöön rakentui väistötilaa kesän 2023 aikana. Väistötiloissa on viisi luokkaa.

Yksi keino varmistaa hyvän oppimisen edellytykset on muuntuvat oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta. Oppimisympäristöjen kehittämistä tehdään ennen kaikkea siinä yhteydessä, kun suunnitellaan ja otetaan käyttöön uusia tiloja. Lisäksi uusitaan koulujen vanhenevaa kalustoa. Vuoden 2023 aikana on uusittu koulujen vanhenevaa kalustoa, suoritettu Suininlahden koulun viipaleen kalustohankinnat sekä suunniteltu alustavasti Ahmon uuden koulukeskuksen kalustamista.

Kehittämishankkeet

Erilaiset kehittämishankkeet ovat yksi tapa parantaa opetuspalvelun laatua, ja ne tukevat kuntastrategian tavoitetta toiminnan ketterästä kehittämisestä. Vuonna 2023 opetuspalveluissa on käynnissä mm. seuraavat hankkeet:

- Harrastamisen Suomen malli ja koulujen kerhotoiminnan kehittäminen.
- Sitouttava kouluyhteistyön pilottihanke, jota toteutetaan yhteistyössä Iisalmen, Sonkajärven ja Lapinlahden kanssa. Hankkeen keskiössä on ehkäistä koulupudokkuutta. Hankkeen tuotoksena on syntynyt koululäsnäolo-käsikirja, jonka sivistyslautakunta on hyväksynyt käyttöön kokouksessa 20.6.2023 § 43.
- Oppimisen tuki ja inklusion kehittämisen hanke, jota toteutetaan yhteistyössä Kuopion, Iisalmen ja Varkauden kanssa. Hankkeessa on toteutettu erityisopetuksen rakenteen kehittämistä yhteistyössä muiden kuntien kanssa.
- Koronaepidemian vaikutusten lieventäminen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa.
- Opiskeluhuollon (erityisesti yhteisöllinen) kehittäminen.

Näihin hankkeisiin on saatu valtionavustusta Opetus- ja kulttuuriministeriöltä tai Opetushallitukselta. Edellä mainitut ovat euromääräisesti opetuspalveluiden merkittävimmät hankkeet. Näiden lisäksi opetuspalveluissa ja eri kouluilla on käynnissä useita pienempiä hankkeita (esim. koulujen KV-hankkeet).

Oppivelvollisuuden laajeneminen

Hallitusohjelman mukaisesti oppivelvollisuuskäyttäjä on korotettu 18 ikävuoteen. Uudistus tulee voimaan portaittain. Opetuspalveluiden talousarvio sisältää määrärahan lukiokoulutuksen maksuttomuuteen niiden nuorten osalta, joita uudistus koskee (lukuvuonna 2022–23 lukion 1. ja 2. vuositasen opiskelijat ja lukuvuonna 2023–24 lukion 1. - 3 vuositasojen opiskelijat). Määrärahalisäys vuodesta 2022 on noin 54 000 €.

Oppivelvollisuuden laajenemisen tavoitteena on ollut, että koko ikäluokka suorittaa toisen asteen koulutuksen. Jotta nuori pystyy suorittamaan toisen asteen koulutuksen, tulee perusopetus olla ensin suoritettuna. Niiden nuorten määrä, joilla perusopetus jää suorittamatta on kasvanut viime vuosien aikana huolestuttavasti, niin Siilinjärvellä, kuin valtakunnan tasolla. Keväällä 2023 Siilinjärven perusopetuksesta kirjattiin ulos kolme nuorta, joilla jäi nuorten perusopetus suorittamatta.

Ukrainalaisten lasten opetus

Ukrainasta on saapunut merkittävä määrä henkilöitä Siilinjärvelle tilapäisen suojelun hakijoina. Osa näistä on lapsia ja nuoria. Perusopetusikäiset maahanmuuttajataustaiset lapset osallistuvat Suomessa maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavaan opetukseen. Kevätlukukaudella 2023 valmistavaan opetukseen on osallistunut noin 40 lasta ja nuorta. Valmistava opetusta ukrainalaisille oppilaille on järjestetty Ahmon ja Siilinjärven kouluissa. Valmistavan opetuksen jälkeen oppilaat siirtyvät perusopetuksen oppilaisiksi syksyllä 2023. Talousarviossa oli oletettu, että perusopetuksen oppilasmäärä kääntyisi laskuun syksyllä 2023. Ukrainalaisten lasten ja nuorten vuoksi on oletettavaa, että perusopetuksen oppilasmäärä ei laske, vaan pysyy ennallaan. Näin ollen on oletettavaa, että opetukseen talousarviossa varatut määrärahat ylittyvät.

Hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen

Hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen 1.1.2023 on vaikuttanut opetuspalveluissa ennen kaikkea opiskeluhooltoon, kun osa opiskeluhoollon työntekijöistä on siirtynyt hyvinvointialueen työntekijöiksi. Opiskeluhoollon sujuvuuden näkökulmasta on tärkeää, että tästä yhdyspinnasta saadaan toimiva, jotta palvelut pystytään toteuttamana saumattomasti. Pohjois-Savon tasolla opiskeluhoollon kehittämistä ja koordinoitua varten on perustettu HVA:n johdolla alueellinen opiskeluhoollon yhteistyöryhmä. Siilinjärveä ryhmässä edustaa kuntakohtaisen opiskeluhoollotyöryhmän puheenjohtaja, Siilinlahden koulun rehtori Tiina Tuuvio. Pohjois-Savon opiskeluhoollon yhteistyöryhmän lisäksi on perustettu HVA:n koilliselle alueella LAPE-työryhmä (Lapsi- ja perhepalvelut), joka toimii koillisella alueella kuntien ja HVA:n välisenä yhteistoiminta-elimellä lapsi- ja perhepalveluiden osalta.

Hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen on sujunut opiskeluhoollon näkökulmasta kohtuullisen hyvin. Suurimmat haasteet ovat liittyneet rekrytointivaikeuksiin ja tiedonsiirtoon. Hyvinvointialueella on ollut vaikeuksia rekrytoida koulupsykologeja, mikä on aiheuttanut osalle kouluista vajuusta ko. palveluihin. Tietojensiirron osalta haasteeksi on muodostunut se, voiko HVA:n työntekijät jatkossa käyttää opetuspalveluiden hallinto-ohjelmaa, jota he ovat aikaisemmin tottuneet käyttämään. Tästä ohjelmasta he ovat nähneet mm. oppilaan poissaolot, arvosanat, pedagogiset tukitoimet ja yhteystiedot. Tilanne edellyttäisi valtakunnan tasolla lainsäädännöllistä täsmentämistä.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2023

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2023</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Oikein mitoitettu ja alueellisesti kattava kouluverkko, joka vastaa laadullisesti kuntalaisten tarpeita	<p>Palveluverkkoselvityksen koulukohtaisten oppilasennusteiden päivittäminen</p> <p>Koulukohtaisten oppilasmäärien muutosten hallinta</p> <p>Arviointikyselyn toteuttaminen</p>	<p>Tarkistaminen tehty</p> <p>Kouluverkko ja koulujen tilat vastaavat oppilasennusteita</p> <p>Opetuksen saavutettavuus on vähintään samaa tasoa kuin Pohjois-Savossa keskimäärin</p> <p>Arviointikyselyn tulokset vähintään 3 (4 portainen asteikko)</p>	<p>Perusopetuksen arviointikysely toteutettu keväällä -23.</p> <p>Tulokset:</p> <ul style="list-style-type: none"> - henkilöstö 3,0 - oppilaat 3,1 - huoltajat 3,2 <p>Muilta osin tarkistaminen tehdään TA24 valmistelun yhteydessä.</p>
Toiminnan kehittäminen ja kokeileva organisaatiokulttuuri	<p>Sitottava koulu yhteisö hankkeen toteuttaminen</p> <p>Erityisopetuksen kehittäminen osana inklusiivinen erityisopetus hanketta</p> <p>Lukion vetovoimaisuutta vahvistavat toimenpiteet</p>	<p>Hankkeissa syntyy toimintatapoja, jotka jäävät pysyviksi toimintamuodoiksi</p> <p>Toimivat erityisen tuen rakenteet</p> <p>Lukion opiskelijahankinta tehostuu</p>	<p>Sivistyslautakunta hyväksynyt hankkeessa tehdyn koululäsnäolo-käsikirjan 20.6.2023 § 43</p> <p>Lukion markkinointitapoja on kehitetty. Lukion tilat aiheuttavat kuitenkin haastetta opiskelijarekrytointiin. Lukion aloittavien opiskelijoiden määrä laskee edellisestä</p>

<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2023</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
			vuodesta muutamalla opiskelijalla.
Erityisopetuksen lisäresurssin hyödyntäminen mahdollisimman vaikuttavasti	Lisäresurssin vaikuttava kohdentaminen	Jokaisen oppilaan tarvitsema tuki on järjestetty tarkoituksenmukaisesti	Uudet erityisopettajan virat perustettu Ahmon, Hamulan ja Suininlahden kouluihin.
Sisäilmahankkeiden toteuttaminen ja oppimisympäristöjen kehittäminen	Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun rakentamisen aloitus, Suininlahden koulun viipale ja sen kalustaminen	Uudistamisessa edetään valtuuston hyväksymän suunnitelman mukaisesti	Hankkeet edenneet rakennuslupa vaiheeseen.
Oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitojen, yhteisöllisyyden ja turvallisuuden vahvistaminen (ml. koulukiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttuminen)	Hyvän mielen taitomerkin pilotointi osassa kouluja Uusien menetelmien käyttöönotto ja vakiintuneiden menetelmien vaikuttavuuden seuranta	Taitomerkin käyttö lisääntyy Koulukiusaamiseen puuttuminen on tehokasta ja kiusaamisen yleisyys vähenee	Hyvän mielen taitomerkki tai osia siitä on ollut käytössä lähes kaikissa perusopetuksen kouluissa lv. 22-23. Koulukiusaamiseen puuttumisen keinoja on kehitetty. Kiusaamisen yleisyys on säilynyt kuitenkin ennallaan.
Oppivelvollisuuden toteutuminen osana ennaltaehkäisevää työtä	Koulupudokkuuden ehkäisy, varmistetaan, että kaikki suorittavat oppivelvollisuuden	Kaikki oppilaat suorittavat perusopetuksen Koulupaikkamääräyksiä ei tarvitse antaa	3 oppilasta ei saanut perusopetuksen päättötodistusta säädetyssä ajassa keväällä -23. Koulupaikkamääräyksiä ei ole tarvinnut antaa.
Opiskeluhuollon toimivuus muuttuneessa toimintaympäristössä	Luodaan hyvinvointialueen kanssa toimivat käytänteet opiskeluhuollossa	Opiskeluhooltoon ei muodostu toimintaa haittaavia rajapintoja	Maakunnallinen opiskeluhooltotyöryhmä on nimetty. Työryhmä koordinoi ja kehittää opiskeluhoollon toimintaa Pohjois-Savossa. Haasteena henkilöstön rekrytointivaikeudet HVA:lla.

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Toimintatuottojen arvioidaan ylittävän talousarvion noin 301 000 eurolla. Ylitys johtuu ennen kaikkea hanketuloista. Talousarvioon hanketulot on arvioitu talousarvion laatimishetkellä tiedettyjen hankkeiden pohjalta. Toisaalta ylimääräiset hanketulot näkyvät myös ylimääräisinä menoina, joita ei ole huomioitu talousarviossa. Pienessä määrin toimintatuottojen ylitys, johtuu myös siitä, että syyslukukaudella kunnan järjestämässä IP-toiminnassa arvioidaan olevan

enemmän lapsia kuin aikaisemmin. Tämä johtuu siitä, että Toivalan koulun IP-toiminta toteutetaan syyslukukauden aikana kunnan omana toimintana.

Toimintakulujen arvioidaan ylittävän talousarvion noin 707 000 eurolla. Ylitystä on ennen kaikkea henkilöstökuluissa. Henkilöstökulujen ylittyminen johtuu seuraavista syistä: arvioitua suuremmat palkankorotukset sekä palkan sivukulut (erityisesti tapaturmavakuutusmaksut), hanketyöntekijät, syksyllä 2023 arvioitua suurempi opetustuntimäärä (tuntikehys) sekä sairaslomista aiheutuneet kulut. Palvelun ostossa hankekulut (KV-hankkeet ja harrastamisen Suomen malli) ja koulukuljetukset aiheuttavat ylitystä. Vuokrissa laitevuokrien arvioidaan ylittävän, mikä johtuu laitteiden kallistuneista hankintahinnoista. Avustukset alittavat talousarvion, koska Toivalan koulun IP-toiminta toteutetaan omana toimintana.

Kesäkuu 2023 Opetuspalvelut

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2022	TA 2023	Estimaatti 2023	Estimaatti	ero - TA	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	976	904	8,0 %	1 251	966	1 267		301	1 951
Henkilöstökulut	-9 216	-7 981	15,5 %	-16 646	-17 335	-17 877		-542	-18 432
Palvelujen ostot	-985	-903	9,1 %	-1 861	-1 893	-2 033		-140	-1 969
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-416	-370	12,6 %	-690	-870	-870		0	-832
Avustukset	-84	-97	-14,2 %	-179	-180	-146		34	-167
Muut toimintakulut	-1 409	-1 479	-4,7 %	-2 970	-2 767	-2 826		-59	-2 819
TOIMINTAKULUT	-12 110	-10 830	11,8 %	-22 346	-23 045	-23 752		-707	-24 219
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-11 134	-9 926	12,2 %	-21 094	-22 079	-22 486		-407	-22 268
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	-55,9 %	0	0	0		0	0
VUOSIKATE	-11 134	-9 926	12,2 %	-21 095	-22 079	-22 486		-407	-22 268
Poistot ja arvonalentumiset	-78	-149	-47,9 %	-251	-155	-155		0	-155
Sisäiset kulut	-3 929	-3 640	7,9 %	-7 250	-7 879	-7 879		0	-7 859
TILIKAUDEN TULOS	-15 141	-13 716	10,4 %	-28 596	-30 113	-30 520		-407	-30 282

Kansalaisopisto

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: rehtori Anita Heino

Arvio toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutoksista

Henkilökunnan Erasmus+ -liikkuvuudet tulevat toteutumaan suunnitellusti Opetushallituksen hyväksytyä akkreditoinnin ja myönnettyä rahoituksen.

Digitalisaatio edistyy kansalaisopistossa. Kurssimarkkinointi keskittyy yhä enenevässä määrin sähköiseen markkinointiin ja verkkokurssien määrä kasvaa ja monipuolistuu. Kurssimaksujen verkkomaksaminen lisääntyy huomattavasti.

Ukrainalaisten jääminen paikkakunnalle on vielä epäselvää, mutta suomen kielen koulutusta on tarjottu ja suunniteltu edelleen tarjottavan koko vuodelle.

Palkkojen, henkilökunnan matkakorvausten, sähkön ja vuokrien noustua kuluvan vuoden aikana nopeasti, talousarvio uhkaa ylittyä.

Epävarmuutta tulevaisuuteen luo uhkakuva valtionosuuksien merkittävistä leikkauksista.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2023

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2023	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Sekä alueellisesti että sisällöllisesti eri-ikäluokat huomioon ottava ja kysyntään vastaava kurssitarjonta	<ol style="list-style-type: none">Kansalaisopiston toimintaa järjestetään koko kunnan alueellaKaikkia ikäluokkia kiinnostava kurssitarjontaKurssitoiveiden kysyminen ja toteuttaminen	<ol style="list-style-type: none">Määrä pysyy ennallaan.Alle 20-vuotiaiden, työikäisten ja yli 60-vuotiaiden määrät pysyvät tasaisina.Tarjotaan vuosittain 10 toivekurssia	<ol style="list-style-type: none">Määrä pysynyt ennallaan eli 30 opetuspaikkaa.Arvioidaan vuoden lopussa.Toivekursseja tarjottu yli 10
Sekä opiskelijoiden että henkilöstön hyvinvointia tukevat toimintatavat	<ol style="list-style-type: none">Hyvinvointikurssien järjestäminenHenkilöstön täydennyskoulutusHenkilöstön yhteisöllisyyden kehittäminen	<ol style="list-style-type: none">Määrä vähintään kolmeVähintään 4 liikkuvuutta v. 2023Vähintään yksi tapa	<ol style="list-style-type: none">Lv. 2023–2024 tarjolla 24 hyvinvointikurssia.Tulee toteutumaan vuoden loppuun mennessä.Arvioidaan vuoden lopussa
Yhteistyö	<ol style="list-style-type: none">Järjestöyhteistyön kehittäminenOpistojen välinen yhteistyö	<ol style="list-style-type: none">Vähintään yksi uusi toimintatapaKv-toimintamalli valmis viimeistään v. 2026	<ol style="list-style-type: none">Arvioidaan vuoden lopussaArvioidaan vuoden lopussa

Digitaalisuus	1. Verkkomaksaminen	1. Verkkomaksujen määrä suurempi kuin v. 2022	1. Verkkomaksujen määrä on moninkertainen vuoteen 2022 verrattuna.
	1. Verkkokurssit	2. Verkkokurssien määrä suurempi kuin v. 2022	2. Verkkokurssien määrä kasvanut 13 → 24.
	2. Sähköisen markkinoinnin lisääminen	3. Some-mainosten ja niillä tavoitettujen henkilöiden määrä suurempi kuin v. 2022	3. Määrä arvioidaan vuoden lopussa

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Tulot toteutunevat talousarvion mukaisesti.

Menot toteutuvat pääosin suunnitellusti, mutta palkkakulut ylittynevät palkankorotusten vuoksi noin 5 500 €, asiantuntijapalkkiot 1 000 € ja henkilökunnan matkakulut km-korvauksen nousun vuoksi noin 7 000 €. Sähkömaksut ylittynevät 3000 €, ulkoiset vuokrat 2 000 € vuokrien indeksikorotusten takia ja koneiden vuokratulot 3 000 €. Matkustuspalveluista säästyy 1 000 €. Yhteensä menojen arvioidaan ylittyvän 20 500 €.

Kesäkuu 2023 Kansalaisopisto

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2022	TA 2023	Estimaatti 2023	ero Estimaatti - TA	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	116	111	4,5 %	193	192	192	0	232
Henkilöstökulut	-362	-302	20,2 %	-619	-652	-658	-6	-725
Palvelujen ostot	-37	-25	46,0 %	-58	-58	-65	-7	-73
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17	-13	28,0 %	-31	-37	-39	-2	-34
Avustukset	-1	0	0,0 %	-1	-1	-1	0	-1
Muut toimintakulut	-53	-56	-4,6 %	-99	-97	-103	-6	-106
TOIMINTAKULUT	-470	-396	18,8 %	-806	-845	-865	-20	-940
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-354	-285	24,4 %	-613	-653	-673	-20	-708
VUOSIKATE	-354	-285	24,4 %	-613	-653	-673	-20	-708
Sisäiset kulut	-153	-115	33,3 %	-247	-288	-288	0	-306
TILIKAUDEN TULOS	-507	-399	26,9 %	-860	-941	-961	-20	-1 014

Kirjastopalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: kirjastotoimenjohtaja Jarkko Nevalainen

Arvio toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutoksista

Pääsääntöisesti kirjaston toiminta on ollut suunniteltua ja tavoitteiden mukaista. Kirjaston alkuvuotta on leimannut henkilökunnan vaihtuvuus. Rekrytoinnit vapautuneisiin toimiin ovat olleet osittain haastavia. Myös runsaat sairauspoissaolot ovat vaikuttaneet kirjaston toimintaan. Poissaoloja on pystytty ainakin toistaiseksi paikkaamaan pätevillä sijaisilla.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2023

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2023	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Monipuoliset ja ajanmukaiset kirjastopalvelut	Vuorelan ja pääkirjaston omatoimiasioinnin kehittäminen ja edistäminen sekä uusien toimintojen käyttöönotto.	Toimivat omatoimiasioinnin palvelut Vuorelassa. Lisääntynyt omatoimiasiointi pääkirjastossa, joustava ja tarpeita vastaava asiakaspalvelu.	Vuorelassa suunnitellaan uudelleen järjestelyjä tilojen käytön tehostamiseksi. Pääkirjastossa pyritty edelleen tehostamaan automaattien käyttöä neuvonnalla ja ohjauksella.
Digitaalisten palveluiden kehittäminen	Kansallisen e-kirjaston käyttöönoton valmistelu.	Yhteistyön aloitus vuonna 2024.	Valtakunnallinen valmistelu käynnissä.
	Uusien verkkopalveluiden käyttöönotto.	Lisääntynyt verkkopalveluiden käyttö.	Verkkomaksaminen valmistelussa.
Kirjaston palvelumuotojen kokeilu ja kehittäminen	Hankerahoituksella käynnistetään ja kehitetään kirjaston palveluja.	Hankkeita on käynnissä vuosittain, hankkeissa hyväksi havaittuja palvelumuotoja on otettu käyttöön.	Kaksi hanketta käynnissä.
Henkilökunnan osaamiseen tukeminen	Henkilökunta on mukana sekä Finna-tiedonhakupalvelun että Koha-kirjastojärjestelmän kansallisessa kehittämisessä, henkilökunta osallistuu kirjastoalan koulutuksiin	Ammatillisen osaamisen jatkuva kehittyminen, verkostoituminen ja tiedonjako muiden kirjastokentän toimijoiden kanssa.	Henkilökunta osallistunut koulutuksiin, henkilökuntaa mukana Kohan kehitysryhmissä.

	alueellisesti ja valtakunnallisesti.		
--	---	--	--

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Kirjaston talousarvio näyttää toteutuvan suunnitellusti ensimmäisen puolivuosisikkaan perusteella. Koko vuoden talousarvion toteutuminen suunnitellusti näyttää epävarmalta kesäkuun palkankorotusten ja maksettavan kertakorvauksen johdosta. Kyseisiin palkankorotuksiin ei ole pystytty varatutumaan talousarviovaiheessa. Palkankorotukset nostavat kirjaston palkkakustannuksia noin 20 000 €. Loppuvuoden aikana pyritään säästötoimin kuroma an syntynyttä eroa kiinni.

Kesäkuu 2023 Kirjastopalvelut

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2022	TA 2023	Estimaatti 2023	Estimaatti - TA	ero	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	20	20	-0,7 %	35	28	28	0	0	39
Henkilöstökulut	-317	-277	14,4 %	-597	-605	-605	0	0	-634
Palvelujen ostot	-24	-27	-10,5 %	-45	-45	-45	0	0	-48
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-83	-93	-11,4 %	-168	-185	-185	0	0	-165
Muut toimintakulut	-7	-5	53,3 %	-10	-10	-10	0	0	-15
TOIMINTAKULUT	-431	-402	7,3 %	-820	-845	-845	0	0	-862
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-412	-382	7,7 %	-785	-817	-817	0	0	-823
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	12,0 %	0	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-412	-382	7,7 %	-786	-817	-817	0	0	-824
Poistot ja arvonalentumiset	-6	-6	0,0 %	-11	-11	-11	0	0	-11
Sisäiset kulut	-168	-152	10,3 %	-312	-341	-341	0	0	-336
TILIKAUDEN TULOS	-586	-541	8,3 %	-1 110	-1 169	-1 169	0	0	-1 171

Nuoriso- ja kulttuuripalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: nuoriso- ja kulttuuritoimenjohtaja Tuula Pärnänen

Arvio toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutoksista

Lisätyt kohtaavan nuorisotyön toimintamallit (koulunuorisotyö, kahvila ja Kesäpaku) ovat tavoittaneet paljon nuoria, mutta samalla mm. äkilliset poissaolot haastavat ko. työmuotoja. Kulttuuritoimen pienillä henkilöstöresursseilla ei tapahtumatuotannollista kapasiteettia pystyttyä ylläpitämään ilman hyviä yhteistyökumppanuuksia järjestötoimijoihin /alueellisiin verkostoihin. Kuntalaisten osallisuutta on pyritty lisäämään ja sitä kehitetään edelleen.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2023

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2023</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Digitaalisten palvelujen kehittäminen	Sähköisten tilavaraus, verkkomaksu ja avustushakulomakkeiden kehittäminen	Sähköinen tilavaraus, avustushaku ja verkkomaksaminen käytössä	Vuoden 2023 avustushaku ei toteutunut sähköisesti; digit. tilavaraus ja verkkomaksu osittain käytössä
Järjestö- ja toimijayhteistyön ketterä kehittäminen	Toimintakulttuurin ja yhteistyön ketterä kehittäminen	Yhteistyön kehittyminen näkyvä haettujen rahoitusten ja toimintavolyymin vahvistumisessa	Järjestöyhteistyön kehittämistä jatketaan mm. avustushaun digitalis. myötä
Kuntalaisten osallisuuden lisääminen	Osallistavan budjetoinnin kehittäminen	Osallistava budjetointi kokeiltu, käytössä	Toteutunut HVA:n kanssa pienesti vanhuspalvelussa.
Koulu- ja kohtaavan nuorisotyön kehittäminen	Kehittämishankkeiden käynnistäminen ja kohtaavan nuorisotyön mallin kehittäminen	Kehittämishankkeet käynnissä Mittarien käyttöä yhtenäistetty	Koulunuorisotyö aloitettu, kohtaavatyötä kehitetty mm. kahvilassa.
Ehkäisevän päihdetyön kehittäminen	Alueellinen yhteistyö Neuvonnan ja ohjauksen kehittäminen	EPT juurruttaminen eri palvelualueille	Kehitetty MAD-hankkeessa uusia lähestymistapoja ja osallisuutta.
Pohjois-Savon kulttuuristrategian käyttöönotto	Kulttuuristrategian kehittäminen ja käyttöönotto	Pohjois-Savon kulttuuristrategia käytössä	Kehitetty, käyttöön otettu hyvinvointia lisäävää kulttuuri strategiaa.

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Henkilöstökulut ovat kasvaneet lisättyjen toimintojen ja henkilöstöresurssien tarpeen myötä. Palveluostot, tarvikkeet ja toimintakulut kasvaneet myös suhteessa toimintojen kasvuun. Talouden odotetaan loppuvuodesta kuitenkin toteutuvat suunnitellusti mm. saatujen lisämäärärahojen ja hanketuloutusten kanssa.

Kesäkuu 2023 Nuoriso- ja kulttuuripalvelut

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2022	TA 2023	Estimaatti 2023	Estimaatti - TA	ero	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	305	137	122,8 %	89	131	131	0	0	610
Henkilöstökulut	-341	-276	23,7 %	-584	-632	-632	0	0	-682
Palvelujen ostot	-90	-87	2,9 %	-197	-198	-198	0	0	-180
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18	-9	99,0 %	-18	-39	-39	0	0	-36
Avustukset	-18	-16	13,7 %	-20	-23	-23	0	0	-35
Muut toimintakulut	-88	-76	16,4 %	-156	-166	-166	0	0	-177
TOIMINTAKULUT	-555	-464	19,7 %	-977	-1 058	-1 058	0	0	-1 110
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-250	-327	-23,5 %	-888	-927	-927	0	0	-500
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	577,9 %	0	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-250	-327	-23,5 %	-888	-927	-927	0	0	-500
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	-100,0 %	0	0	0	0	0	0
Sisäiset tuotot	0	0	-100,0 %	0	0	0	0	0	0
Sisäiset kulut	-102	-87	17,4 %	-189	-224	-224	0	0	-204
TILIKAUDEN TULOS	-352	-413	-14,9 %	-1 077	-1 150	-1 150	0	0	-703

Liikuntapalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: liikuntatoimenjohtaja Timo Hyötyläinen

Arvio toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutoksista

Toukokuun alussa aloitti liikunta- ja hyvinvointineuvontaan painottuva liikunnanohjaaja. Palvelua on jo parin kuukauden aikana saatu hyvin käynnistettyä. Saatujen liikuntapaikkarakentamis avustusten avulla on voitu toteuttaa ulkoilureittien ja ulkoliikunta-alueiden kehittämistä ja tukea näin kuntalaisten omaehtoisen liikkumisen mahdollisuuksia.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2023

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2023	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Digitaalisten palveluiden kehittäminen	Sähköisen avustushakuprosessin kehittäminen	Sähköinen hakuprosessi käytössä.	Vuoden 2023 avustusten haku ei onnistunut sähköisesti
	Verkkomaksujen käytön laajentaminen	Maksutapa käytössä soveltuviissa palveluissa.	Verkkomaksu käytössä osassa vuoroista.
Riittävä ja monipuolinen liikuntapaikkaverkosto	Uuden lähiliikuntapaikan / liikuntaympäristön rakentaminen. Esteettömien liikuntamahdollisuuksien parantaminen	Vähintään 1 hanke / vuosi Uuden esteettömän liikuntapaikan käyttöönotto	Simpan ulkokuntoilukatoksen työt käynnissä.
Liikunta- ja hyvinvointineuvonnan kehittäminen	Neuvonnan toimintamallin käyttöönotto	Toimintamalli käytössä	Toimintamalli testikäytössä.

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Liikuntapalveluiden talousarvio näyttää toteutuvan pääosin arvioidusti tulojen osalta. Kunnossapidon palvelujen ostojen arvioidaan ylittyvän n. 50 000 € talvikunnossapidon kulujen ja yleisen kustannusten nousun seurauksena. Tuettujen uimalapalveluiden käyttö on alkuvuodesta ollut merkittävästi edellisvuotta vilkkaampaa, tällä on vaikutusta liikuntapalveluiden talouden toteumaan.

Kesäkuu 2023 Liikuntapalvelut

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2022	TA 2023	Estimaatti 2023	ero Estimaatti - TA	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	21	14	52,4 %	41	37	37	0	42
Henkilöstökulut	-246	-220	11,5 %	-437	-506	-506	0	-492
Palvelujen ostot	-240	-237	1,2 %	-447	-344	-394	-50	-480
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-55	-42	32,4 %	-78	-113	-113	0	-110
Avustukset	-20	-14	39,9 %	-49	-55	-55	0	-39
Muut toimintakulut	-55	-52	6,0 %	-100	-114	-114	0	-109
TOIMINTAKULUT	-615	-565	8,9 %	-1 111	-1 131	-1 181	-50	-1 230
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-594	-551	7,8 %	-1 070	-1 095	-1 145	-50	-1 188
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0,0 %	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-594	-551	7,8 %	-1 070	-1 095	-1 145	-50	-1 188
Poistot ja arvonalentumiset	-156	-166	-5,6 %	-284	-313	-313	0	-313
Sisäiset tuotot	0	0	0,0 %	30	46	46	0	0
Sisäiset kulut	-264	-248	6,2 %	-539	-615	-615	0	-527
TILIKAUDEN TULOS	-1 014	-965	5,1 %	-1 863	-1 976	-2 026	-50	-2 029

Varhaiskasvatuspalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: varhaiskasvatusjohtaja Sinikka Hyvärinen

Arvio toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutoksista

Varhaiskasvatuksen asiakasmäärä laskee edelleen hiljalleen, koska Siilinjärvellä syntyvyys on laskenut. Tasaisen ennusteen mukaan vuonna 2023 syntyy noin 150 lasta.

Talousarviossa ei varauduttu asiakasmaksujen muuttumiseen 1.3.2023 alkaen. Tieto tuli talousarvion vahvistamisen jälkeen. Asiakasmaksujen kertymä pienenee ko. muutoksen takia noin 30 %, lisäksi tämä muutos vaikuttaa palvelusetelin maksamiseen, koska perheiden asiakasmaksuna yksityiselle palveluntuottajille maksama euromäärä pienenee ja vastaavasti kunnan maksaman palvelusetelin osuus suurenee. Vaikka palvelusetelmäärärahoja lisättiin vuoden 2023 talousarvioon, niin edelleenkään summa ei näyttäisi olevan riittävä, johtuen asiakasmaksujen alennuksista ja palvelusetelin tulevasta (1.8.2023) indeksikorotuksesta.

Siilinjärven varhaiskasvatus sai Opetus – ja kulttuuriministeriöltä hankerahoitusta varhaiskasvatuslain muutokseen lapselle annettavien tukitoimien osalta (1.8.2022), hanke jatkuu vuoden 2023 loppuun. Hankkeessa on saatu hyviä tuloksia resurssiopettajien, lisähenkilöstön ja erityisesti varhaiskasvatuksen sosionomien palkkauksesta. Sosionomit ovat voineet tarjota perheille ohjausta ja neuvontaa erityisesti erilaisiin tukeen liittyvissä asioissa. Henkilöstöä on myös koulutettu hankkeen rahoituksella tuen asioihin. Kaiken kaikkiaan uusi laki on jämäköittänyt ja selkeyttänyt lapsen tuen saamisen prosessia ja siihen on saatu luotua toimivat käytännöt.

Toinen hankeraha saatiin vuodelle 2023 (päättyy 30.6.2024) Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvin) Valssi- Varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmän käyttöön ottamiseksi koko kunnan osalta. Hanke toteutetaan yhdessä Lapinlahden varhaiskasvatuksen kanssa. Valssi on monipuolinen digitaalinen palvelu, jolla voidaan toteuttaa arviointitiedonkeruita, saada toimijakohtaisia arviointiraportteja, tuottaa arvioinnin toimipaikkakohtaisia yhteenvetoja sekä julkaista toimijan lakisääteisiä arviointituloksia. Siilinjärven varhaiskasvatuksen painopistealueena onkin arviointi ja sen toteuttaminen käytännön arjessa.

Uuden Siilinkosken päiväkodin rakentaminen on meneillään ja arvioitu valmistumisaika on 06/2024. Siilinkosken päiväkotiin siirtyvät Leppäkaarten päiväkodin ryhmät.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2023

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2023	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Päiväkotitoiminta – ja perhepäivähoitopaikkojen saatavuus vastaa lapsiperheiden tarpeita laadullisesti, alueellisesti ja määrällisesti	Varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvityksen päivittäminen Asiakaskyselyjen toteuttaminen Yksityisen ja kunnallisen palvelutuotannon suhdelukujen vertailu,	Palveluverkkosuunnitelma on käyty läpi vuoden 2023 loppuun mennessä Asiakaskyselyissä saatavuuteen ja toimintamuotoihin liittyvien vastausten keskiarvo vähintään 3	Suunnitelmaa tarkastellaan Asiakaskyselyt tehtiin tammikuussa ja keskiarvo oli 3,65 Yksityinen 27 %

	niin että molempia on tarjolla riittävästi	Yksityinen 28 % ja kunnallinen 72 %	kunnallinen 43 %
Varhaiskasvatuspalvelujen sähköinen asiointi toimii kaikilla tasoilla (asiakkaat, henkilöstö)	Ohjelmistopäivitys tulossa vuonna 2023	100 % asiakkaista käyttää sähköisiä palveluja	Ohjelmistopäivitys on vielä vaiheessa, valmistuu pääosin vuoden 2023 loppuun mennessä. Asiakkaista arviolta 98% käyttää sähköisiä palveluja
Varhaiskasvatuksen tuen mallien kehittäminen	VakaTuki hankkeessa mallinnettujen uusien toimintamallien jalkauttaminen kentälle Tuen prosessit saadaan toimiviksi Perheiden voimavarojen tukeminen	Hankkeessa syntyneet toimintamallit jäävät pysyviksi Jokainen lapsi on saanut tarvitsemansa tuen Perheitä tuetaan ennaltaehkäisevästi	Hanke on jalkautunut hyvin kentälle. Lapsiryhmiin on saatu uusia toimintamalleja, jotka auttavat tuen lapsia, mutta myös normaalia toimintaan Erityisesti hankkeessa toimivat sosionomit ovat tukeneet perheitä ennakoivasti.
Sisäilmahankkeiden toteutuminen ja oppimisympäristöjen kehittäminen	Siilinkosken päiväkodin rakentamisen aloittaminen	Uudistamisessa edetään valtuuston hyväksymän suunnitelman mukaisesti	Siilinkosken päiväkodin rakentaminen alkanut.
Lasten tunne – ja vuorovaikutustaitojen vahvistuminen	Henkilöstön kouluttautuminen ko. aiheeseen	Henkilöstön osaaminen vahvistuu ja tietoa jaetaan koko varhaiskasvatukseen	Koko henkilöstö osallistunut videokoulutuksiin ja AVI:n järjestämiin koulutuksiin

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Toimintatuottojen arvioidaan alittavan talousarvion, koska talousarviovalmistelun yhteydessä ei ollut vielä tietoa asiakasmaksuihin tulevasta alennuksesta. Asiakasmaksuja on nyt arvioitu kertyvän 144 000 € vähemmän kun talousarviossa on arvioitu.

Toimintakuluissa ylitystä on ennen kaikkea henkilöstökuluissa, mikä johtuu arvioitua suuremmasta palkankorotuksesta. Henkilöstön palkkakuluihin on laskettu 4,1 % korotus 1.6.2023 alkaen. Lisäksi sinne on laskettu kertaerät, joita on varhaiskasvatuksessa yhden kaikille tulevan kertaerän lisäksi kaksi eri suuruista erää eri ammattiryhmille. Henkilöstökulut näyttäisivät ylittyvän noin 300 000 €. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut alenivat 1.3.2023 alkaen ja asiakasmaksuilla on vaikutusta myös yksityiselle palvelutuotannolle maksettavaan palveluseteliin. Arviolta palveluseteli ylittyy 110 000 €. Lasten kotihoidon tuki näyttäisi myös ylittyvän arvioidusta noin 50 000 €.

Kesäkuu 2023 Varhaiskasvatuspalvelut

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2022	TA 2023	Estimaatti 2023	ero Estimaatti - TA	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	931	1 006	-7,5 %	1 253	1 155	1 070	-85	1 061
Henkilöstökulut	-5 594	-4 551	22,9 %	-9 511	-9 874	-10 173	-299	-11 188
Palvelujen ostot	-2 156	-1 896	13,7 %	-3 860	-3 734	-3 885	-151	-4 313
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-100	-88	13,5 %	-176	-220	-205	16	-200
Avustukset	-476	-446	6,6 %	-906	-878	-930	-52	-951
Muut toimintakulut	-604	-566	6,7 %	-1 149	-1 182	-1 182	0	-1 209
TOIMINTAKULUT	-8 930	-7 548	18,3 %	-15 602	-15 888	-16 374	-486	-17 861
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-8 000	-6 543	22,3 %	-14 349	-14 734	-15 304	-571	-16 000
VUOSIKATE	-8 000	-6 543	22,3 %	-14 349	-14 734	-15 304	-571	-16 000
Poistot ja arvonalentumiset	-16	-31	-48,7 %	-53	-31	-31	0	-31
Sisäiset kulut	-1 904	-1 661	14,6 %	-3 230	-3 683	-3 683	0	-3 807
TILIKAUDEN TULOS	-9 919	-8 234	20,5 %	-17 631	-18 448	-19 019	-571	-19 838

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Hanketavoitteet 2023–2025

VALTUUSTON SITOVA TAVOITTEET			
Valtuustokauden tavoite 2022 - 2025	Tavoite ja -taso	Riski-arvio	TOTEUTUMINEN
HYVINVOIVA ARKI			
2.1 Virikkeellisen asuin- ja toimintaympäristön kehittäminen	Liikuntapaikkaverkosto vastaa seuratoiminnan ja omaehtoisen liikunnan tarpeita	Taloudellisten resurssien niukkuus voi viivästyttää hankkeita tai kaikkia hankkeita ei voida toteuttaa	Simpan kuntoilukatoksen rakentaminen käynnissä.
2.1 Lasten ja nuorten terveen kasvun ja hyvän oppimisen mahdollistaminen	Opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta ja yhteistyötä	Taloudellisten resurssien niukkuus voi viivästyttää hankkeita tai oppimisympäristöjen toiminnallisuudesta joudutaan tinkimään	Koulujen ja päiväkotien vanhenevan kaluston uusiminen. Uusien toimitilojen kalustaminen.
2.3 Kunnan palveluiden tuottaminen sisäilmaltaan terveellisissä ja turvallisissa tiloissa	Rakentamishankkeiden toteuttaminen suunnitelman mukaisesti	Taloudellisten resurssien niukkuus voi viivästyttää hankkeita	Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun hankkeiden urakoitsija on valittu ja rakennuslupa piirustusten viimeistely on käynnissä.
ELINVOIMAINEN YMPÄRISTÖ			
3.3 Esteettömyyden ja saavutettavuuden parantaminen	Koulurakentamisessa ja liikuntapaikkarakentamisessa huomioidaan esteettömyys sekä toteutetaan esteettömiä liikuntapaikkoja	Hankkeiden toteuttamisessa voidaan joutua sovittamaan yhteen toiminnallisuuden ja esteettömyyden vaatimukset	Esteettömyys on huomioitu koulurakentamisen hankkeissa.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2023

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2023	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Koulujen ja päiväkotien kasvu- ja oppimisympäristöjen uudistaminen	Siilinkosken päiväkodin kalustohankintojen suunnittelu Suininlahden koulun viipaleen kalustaminen	Opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta ja yhteistyötä	Alkuvuoden aikana on hankittu kouluille ja päiväkodeille vanhenevan kaluston tilalle uutta kalustoa mm. älytauluja. Lisäksi on tehty kalustamissuunnitelma

	Koulujen ja päiväkotien vanhentuvan kaluston uusiminen	Uusia kohteita kalustettaessa huomioidaan täysimääräisesti väistötiloihin hankittu käyttökelpoinen kalusto	a Suinlahden koulun käyttöön tulevaan väistötilaan. Kalusto hankittu elokuussa. Siilinkosken päiväkodin kalustohankintojen suunnittelu on aloitettu. Kalustamisessa hyödynnetään myös olemassa olevaa kalustoa.
Lähiliikuntapaikkojen toteutus, keskimäärin 1/vuosi	Toivalan koulun kaukalon ja kentän pinnan uusiminen	Keskimäärin 1 lähiliikuntapaikkahanke/vuosi	Kilpailutus suoritettu, rakentaminen syyskaudella.
Kuntoratojen valojen uusiminen osana energiansäästöohjelmaa	Patakukkulan reittien valaistuksen uusiminen	Valot uusittu vuoteen 2025 mennessä	Valojen uusimisen suunnitelma kilpailutusta varten on tehty. Kilpailutus päättyy elokuussa.
Ulkokuntoilualueiden kehittäminen	Simpan ulkokuntoilualueen rakentaminen	Hanke toteutettu	Rakentaminen aloitettu.

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Talousarviossa on varauduttu palloiluhallihankkeen toteuttamiseen 0,5 milj. eurolla. Tällä summalla on ollut tarkoitus tehdä hallin pohjatöitä. Hallia ei ole kuitenkaan päästy toteuttamaan, johtuen alueen kaavasta sekä vaadittavista luvista. Hankkeen suunnitteluun kuluu kuluvana vuonna noin 50 000 €.

Muutoin sivistyspalveluiden investoinnit toteutuvat suunnitellusti. Näin ollen sivistyspalveluiden investointikustannukset alittuvat noin 450 000 eurolla.

	TP	TALOUSARVIO +MUUTOKSET	UUDEKSEN TOTEUTUNUT	JÄLJELLÄ	TOT %
SIVISTYSLAUTAKUNTA					
Liikuntapaikat					
Tuotot	86 700	0	0	0	0,00
Kulut	-222 878	-680 000	-44 504	-635 496	6,50
Netto	-136 178	-680 000	-44 504	-635 496	6,50
Koneet ja kalusto					
Kulut	-88 271	-178 000	-18 519	-159 481	10,40
Netto	-88 271	-178 000	-18 519	-159 481	10,40
SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ					
Tuotot	86 700	0	0	0	0,00

Kulut	-311 149	-858 000	-63 024	-794 976	7,30
Netto	-224 449	-858 000	-63 024	-794 976	7,30